

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Jakšto g. 4, LT-01105 Vilnius,
tel. +370 626 22 252, el. p. info@am.lt, http://am.lrv.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188602370

Lietuvos Respublikos Seimo Audito komitetui	2026-	Nr.
Kopija	į 2024-10-06	Nr. S-2024-3871
Aplinkos apsaugos departamentui prie Aplinkos ministerijos Valstybės kontrolei Finansų ministerijai Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnybai prie Finansų ministerijos Nemokumo administratorių rūmams		

DĖL NEMOKUMO ADMINISTRATORIŲ PRAŠYMŲ FINANSUOTI ATLIEKŲ SUTVARKYMĄ

Aplinkos ministerija, atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo Audito komiteto 2024 m. spalio 6 d. raštu Nr. S-2024-3871 pateikto Lietuvos Respublikos Seimo Audito komiteto 2024 m. spalio 2 d. posėdžio protokolo Nr. 141-P-21 pavedimus, teikia papildomą informaciją apie jų įgyvendinimą.

Dėl 1 punkto „Prašyti Aplinkos ministerijos, t. y. valstybės politiką atliekų srityje formuojančios, organizuojančios, koordinuojančios ir kontroliuojančios institucijos, nedelsiant imtis lyderystės ir, pasitelkiant kitas atsakingas institucijas, suplanuoti ir imtis reikalingų veiksmų, kurie sudarytų galimybes iš esmės spręsti klausimą dėl susidariusių atliekų tvarkymo bankroto procese, taip pat šių atliekų tvarkymo, kai juridinis asmuo likviduojamas Juridinių asmenų registro tvarkytojo iniciatyva, finansavimo mechanizmo įtvirtinimo, ir apie priimtus sprendimus bei atliktus veiksmus šiuo klausimu informuoti Audito komitetą iki 2024 m. lapkričio 8 d.“

Aplinkos ministerijos suorganizuoto 2024 m. spalio 17 d. nuotolinio posėdžio su Finansų ministerijos, Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnybos prie Finansų ministerijos, Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos (toliau – AAD), Nemokumo administratorių rūmų atstovais metu buvo aptartos galimos teisinės ir finansinės priemonės, galinčios užtikrinti bankrutuojančios įmonės, kuri neturi turto bei finansinių išteklių, atliekų sutvarkymą.

Aplinkos ministerija 2025 m. vasario 3 d. raštu „Dėl siūlymų inicijuoti įstatymų pakeitimus“ Nr. D8(E)-467 kreipėsi į Finansų ministeriją su siūlymu keisti Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo 11 straipsnio „Vyriausybės rezervo lėšos“ 2 dalį, kad Vyriausybės rezervo lėšos galėtų būti skiriamos bankrutuojančių įmonių atliekų ir (ar) atliekų, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma arba kuris neegzistuoja, sutvarkymui ir (ar) aplinkos atkūrimo priemonių įgyvendinimui, jei neįmanoma pritaikyti principo „teršėjas moka“, keisti Lietuvos Respublikos juridinių asmenų nemokumo įstatymo 76 straipsnį „Bankroto proceso išlaidų apmokėjimas“, papildant 6 dalimi, numatančia, kad, jei įmonės bankrotas nėra pripažintas tyčiniu, įmonė neturi ir neturės lėšų ir (ar) turto arba jų nepakanka atliekų, užteršto dirvožemio ir (ar) grunto sutvarkymo ir (ar) aplinkos atkūrimo priemonių įgyvendinimo išlaidoms apmokėti, jos gali būti finansuojamos iš Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatyme numatytos Atliekų prevencijos ir tvarkymo programos lėšų.

Finansų ministerijos parengtame ir 2025 m. gruodžio 16 d. Seimui pateiktame Lietuvos Respublikos Juridinių asmenų nemokumo įstatymo (toliau – JANĮ) projekte¹ siūlomi pakeitimai, nustatantys papildomus saugiklius, užtikrinančius ankstyvą AAD išitraukimą į bankroto procesą, kuriam vykstant yra nesutvarkytų atliekų, užteršto dirvožemio, grunto ir (arba) kasybos sklypo (-ų):

- bankroto procesas ne teismo tvarka negalimas (JANĮ 11 straipsnio 1 dalies papildymas 4 punktu);

- į juridinio asmens pareiškimą teismui dėl nemokumo bylos iškėlimo reikalaujama įtraukti informaciją apie nesutvarkytas atliekas, užterštą dirvožemį, gruntą ir (arba) kasybos sklypą (-us) (JANĮ 17 straipsnio 2 dalies papildymas 8 punktu);

- AAD informuojamas apie juridinius asmenis, kurie turi nesutvarkytų atliekų, užteršto dirvožemio, grunto ir (arba) kasybos sklypą (-ų) ir dėl kurių bankroto pateikiamas pareiškimas ir iškeliama bankroto byla, (JANĮ 19 straipsnio 3 dalies papildymas 6 punktu, 27 straipsnio 1 dalies papildymas 5 punktu);

- bankroto proceso administravimo išlaidas, susijusias su atliekų, užteršto dirvožemio, grunto ir (arba) kasybos sklypo (-ų) sutvarkymu, tvirtintų teismas. Šios išlaidos turėtų būti tvirtinamos tuo pačiu etapu, kai bankroto proceso administravimo išlaidų sąmata teikiama tvirtinti kreditorių susirinkimui. Toks teisinis reguliavimas sudarytų prielaidas užtikrinti efektyvesnį sprendimų priėmimą – padėtų išvengti galimo vilkinimo tarp proceso dalyvių ir užtikrintų didesnę proceso operatyvumą. Siekiant prioritetinio aplinkosauginių įsipareigojimų vykdymo, taip pat siūloma nustatyti, kad apmokant bankroto proceso išlaidas lėšos pirmiausia būtų skiriamos nemokumo administratoriaus atlygiui ir atliekų, užteršto dirvožemio, grunto ir (arba) kasybos sklypo (-ų) sutvarkymo išlaidoms (JANĮ 75 ir 76 straipsnių pakeitimai);

- papildomi juridinių asmenų apibūdinantys kriterijai, įtraukiant naują kriterijų – atliekų, užteršto dirvožemio, grunto ir (arba) kasybos sklypo (-ų) turėjimas – kuris būtų vertinamas tiek skaičiuojant nemokumo administratoriui priklausantį bazinį atlygį, tiek turėtų įtakos juridinio asmens dydžiui pagal Nemokumo administratorių atrankos taisyklės. Tokio kriterijaus įtvirtinimas siūlomas atsižvelgiant į tai, kad bankroto procesuose, kuriuose nustatomas nesutvarkytų atliekų, užteršto dirvožemio ar grunto buvimas, paprastai kyla papildomų užduočių, reikalaujančių reikšmingų laiko, žmogiškųjų ir finansinių išteklių. Tokiais atvejais nemokumo administratoriui tenka užtikrinti ne tik įprastų funkcijų vykdymą, bet ir spręsti aplinkos apsaugos reikalavimų įgyvendinimo, taršos šalinimo bei teisinių įsipareigojimų valstybės institucijoms klausimus. Dėl šių priežasčių tokie procesai yra objektyviai sudėtingesni ir susiję su didesnėmis sąnaudomis, todėl kriterijaus nustatymas laikytinas pagrįstu siekiant užtikrinti proporcingą nemokumo administratoriaus atlygį sudėtingesniuose bankroto procesuose (JANĮ 34 straipsnio 4 dalies 1 punkto papildymas e papunkčiu);

- siekiant efektyvių sprendimų dėl nesutvarkytų atliekų, užteršto dirvožemio, grunto ir (arba) kasybos sklypo (-ų) sutvarkymo finansavimo, kai juridinio asmens turto nepakanka bankroto proceso administravimo išlaidoms apmokėti, siūloma numatyti galimybę tam skirti savivaldybės, kurioje yra nesutvarkytų atliekų, užteršto dirvožemio, grunto ir (arba) kasybos sklypas (-ai), biudžeto arba Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatyme numatytos Atliekų prevencijos ir tvarkymo programos lėšas (JANĮ 76 straipsnio papildymas 7 dalimi).

Aplinkos ministerija rengia Lietuvos Respublikos Atliekų tvarkymo įstatymo 34 straipsnio „Atliekų prevencijos ir tvarkymo programa“ pakeitimą, kuris sudarys teises prielaidas Atliekų prevencijos ir tvarkymo programos lėšas skirti priemonėms, finansuojančioms bankrutuojančių įmonių, kurios neturi ir neturės lėšų ir (ar) turto arba jų nepakanka atliekų, užteršto dirvožemio ir (ar) grunto sutvarkymo ir (ar) aplinkos atkūrimo priemonių įgyvendinimo išlaidoms apmokėti ir kurių bankrotas nėra pripažintas tyčiniu, atliekų, užteršto dirvožemio ir (ar) grunto sutvarkymą, jei 2027 metais bus suplanuotos valstybės biudžeto lėšos šiam poreikiui. Minėti pakeitimai 2026 m. kovo mėn. bus pateikti derinti suinteresuotoms institucijoms ir prieinami visuomenei viešai per Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinės sistemos Projektų registravimo posistemę. Atliekų tvarkymo įstatymo keitimų įsigaliojimas planuojamas nuo 2027 m. sausio 1 d.

¹ [Juridinių asmenų nemokumo įstatymo Nr. XIII-2221 pakeitimo įstatymo projektas](#), reg. TAIS Nr. XVP-1128.

Dėl 2 punkto „Prašyti Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos, t. y. aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę vykdančios įstaigos, numatyti priemonės, kurios sudarytų galimybes dar iki nemokumo bylos iškėlimo mažinti bankrutuojančiose įmonėse paliekamų atliekų kiekį, ir apie priimtus sprendimus bei atliktus veiksmus šiuo klausimu informuoti Audito komitetą iki 2024 m. lapkričio 8 d.“

2025 m. spalio 16 d. pakeistas Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymas², kurio 26 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad privalomasis nurodymas (toliau – PN) yra vykdomasis dokumentas, vykdomas Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekse nustatyta tvarka. Pažymime, kad iki šio įstatymo pakeitimo aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnų duodami PN, kuriais ūkio subjektai buvo įpareigojami dar iki nemokumo bylos iškėlimo mažinti įmonėse turimų atliekų kiekį, nebuvo vykdomieji dokumentai. Jeigu asmuo nevykdė PN, pagal buvusį reglamentavimą AAD privalėjo kreiptis su atskiru prašymu į teismą dėl įpareigojimo įvykdyti PN. Tokia PN vykdymo tvarka neleido užtikrinti operatyvaus aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių įstatymų ar kitų teisės aktų reikalavimų įgyvendinimo, žalos aplinkai išvengimo ar žalos sumažinimo, pažeidimo sukeltų pasekmių likvidavimo. Atkreipiame dėmesį, kad pakeistas teisinis reguliavimas neleis pažeidėjams vilkinti procesą, neįgyvendinti PN ir sąmoningai tęsti neteisėtumo situaciją.

Ūkio subjekto keliamos rizikos aplinkai vertinimas atliekamas vadovaujantis Ūkio subjektų vykdomos ūkinės veiklos, kuriai reikia gauti taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimus ar taršos leidimus, keliamos rizikos aplinkai vertinimo tvarkos ir Ūkio subjektų vykdomos ūkinės veiklos, kuriai nereikia gauti taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimų ar taršos leidimų, keliamos rizikos aplinkai vertinimo tvarkos aprašais, patvirtintais AAD direktoriaus 2020 m. lapkričio 17 d. įsakymu Nr. AD1-350 „Dėl ūkio subjektų vykdomos ūkinės veiklos keliamos rizikos aplinkai vertinimo tvarkos aprašų patvirtinimo“ (toliau – Aprašai). Siekiant nustatyti įmonių blogą finansinę būklę ir užkardyti atvejus, kad nebūtų prielaidų bankrutuojančių įmonių atliekas tvarkyti valstybės biudžeto lėšomis, 2025 m. lapkričio 12 d. pateiktas derinti suinteresuotoms šalims Ūkio subjektų vykdomos ūkinės veiklos, kuriai reikia gauti taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimus ar taršos leidimus, keliamos rizikos aplinkai vertinimo tvarkos aprašo, patvirtinto AAD direktoriaus 2020 m. lapkričio 17 d. įsakymu Nr. AD1-350 „Dėl ūkio subjektų vykdomos ūkinės veiklos keliamos rizikos aplinkai vertinimo tvarkos aprašų patvirtinimo“, keitimo projektas, kuriame siūloma įtraukti šiuos rizikos vertinimo kriterijus:

1. pradėtas bankroto procesas;
2. pradėtas restruktūrizavimo procesas;
3. skolos Sodrai;
4. skolos Valstybinei mokesčių inspekcijai.

Šio projekto derinimas užtruko ilgiau, nes projektu keičiamos nuostatos, susijusios ne tik su ūkio subjektų nemokumu, bet ir 2025 m. spalio 16 d. pakeistu Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymu, kuris įsigaliojo 2026 m. sausio 12 d.

Aplinkos viceministrė

Akvilė Gargasaitė

M. Kauzonas, tel. +370 695 26 717, el. p. mindaugas.kauzonas@am.lt

² [Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymo](#) reg. TAIS Nr. XV-490.